

YENİ TÜRK CEZA KANUNU TASARISININ ÇOCUK VE KÜÇÜK CEZA HUKUKUNA İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

Yrd.Doç.Dr.Burhan Caner Hacıoğlu

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşından sonra hızlı bir artış gösteren çocuk suçluluğu konusu, günümüzde de önemini koruyan sorunlardan birini oluşturmaktadır. Çocuk suçluluğunun önlenmesi konusunda hemen hemen bütün dünya ülkelerinde suçlu çocuklar yetişkinlerden farklı bir statüye bağlanmışlardır. Çünkü, çocuk zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden tam bir olgunluğa erişmemiş toplumdaki rol ve görevlerini henüz öğrenmekte olan bakıma ve eğitime ihtiyacı olan bir varlıktır. Bu nedenle bir çok batı ülkesinde suçlu çocuklar için çocuk mahkemeleri ve özel yargı kuralları ceza dışı eğitici ve koruyucu tedbirleri kapsayan genel ceza hukukundan bağımsız bir Çocuk ceza hukuku gerçekleştirilmiştir¹.

Ülkemizde ise, suçlu çocuklar için özel bir statü gerçekleştirilememiş çocuklar genel ceza hukuku süjesi olarak yetişkinler ile aynı statüye bağlı kılınmışlardır. Bu alanda 1979 yılında kabul edilen 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama usulleri hakkındaki Kanun suçlu çocuklara özgü bir yargılama ve ceza sorumluluk sistemini getirmek suretiyle Hukuk sistemimizdeki mevcut boşluğu doldurma amacını gütmüştür. Ancak, bu Kanunun özellikle çocukların ceza sorumluluğu ile ilgili esas hükümleri, Türk Ceza Kanununda ilgi mevcut hükümler bakımından da bir kısım tereddütlere sebebiyet vermiştir. Ceza Kanunumuzda çocuk ceza hukuku bakımından yer alan hükümler çağın gerisinde kalmış zaman içinde çağdaş ülkelerdeki gelişmeler kanuna yansıtılamamıştır.

Yukarıda zikrettiğimiz gibi günümüzde çağdaş akım çocuk ve küçüklerin genel ceza kanunu dışına alınarak çocuk ve küçükler özgü temel esasları, yargılama mercileri ve usulünü ayrıca gösteren

¹ HACIOĞLU, Burhan Caner: Suçlu Çocukların Muhakemesi İst.1985 s. 2 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

bir çocuk ceza kanununun meydana getirilmesini ve çocuk ceza hukukunun teşekkülüdür¹.

Diğer taraftan Hükümetimiz tarafından 14 Eylül 1990 tarihinde imzalanan ve 9.12.1994 tarih ve 4058 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme", yürürlükteki çocuklara ilişkin kanuni düzenlemelerin yeni bir anlayışla ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Sözleşme yasama, yürütme ve yargı organları tarafından çocukla ilgili olarak yürütülen bütün faaliyetlerde çocuğun yararının ön planda tutulması esasının benimsenmesini ve sözleşmeye taraf olan devletlere sözleşmede tanınan hakların uygulanması amacıyla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alma yükümlülüğünü düzenlemiştir.

Ülkemizin gelişen toplum ihtiyaçları karşısında gittikçe yetersiz kalması üzerine başlatılan yeni Türk Ceza Kanunu hazırlama çalışmaları 1997 yılında tamamlanmış bu çalışmalar sonucu yeni Türk Ceza Kanunu tasarısı hazırlanmıştır. 1997 tarihli yeni Ceza Kanunu Tasarısı'nın getirdiği en önemli değişiklik ve yenilik suçlu çocuklara ilişkin bağımsız bir Türk Çocuk ve Küçük Ceza Hukukunun teşekkülüdür. Yeni Ceza Kanunu Tasarısında Çocuk ve Küçük Ceza Hukukuna ilişkin olarak, Birinci Kitabın Altıncı kısmında dört ayrı bölüm halinde yirmisekiz madde tahsis edilmiş bulunmaktadır. Tasarının Altıncı Kısmının Birinci bölümü Genel Hükümlere, İkinci Bölümü Çocuklar Hakkında Uygulanabilecek Tedbirler ve Cezalara, Üçüncü Bölümü Küçüklere Özgü Ceza Rejimine, Dördüncü Bölümü Çocuk ve Küçükler Hakkında Müşterek hükümlere ilişkindir.

Biz bu çalışmamızda yeni ceza kanunu tasarısının çocuk ve küçüklere ilişkin açıklamalarda bulunacağız.

I- CEZA KANUNU TASARISINDA KÜÇÜK VE ÇOCUK CEZAHUKUKUNA HAKİM OLAN ANLAYIŞ VE İLKELER

A- TASARININ ULUSLARARASI DAYANAKLARI

Tasarı, Uluslararası İnsan Hakları Evrensel Bildirisindeki "Çocukların özel bir ilgi ve yardıma hakkı" olduğu anlayışından hareketle, Türk Çocuk ve Küçük Ceza Hukukunu ulusal üstü kaynak ve normlarla uyumlu hale getirmeyi amaçlamıştır.

¹ DÖNMEZER Sulhi - YENİSEY Feridun: Karşılaştırmalı Türk Ceza Kanunu ve 1997 Tasarısı, Gerekçeler Alkım Yay. İst. 1998 s. 420.

Tasarıya hakim olan anlayışın dayandığı uluslararası kaynaklar ve normlar şunlardır:

- _ 1924 tarihli Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi
- _ Uluslararası İnsan Hakları, Evrensel Bildirisi
- _ 20 Kasım 1959 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi
- _ Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi
- _ Çocukların Korunması ve Esenliğine ilişkin Toplumsal ve Hukuksal İlkeler Bildirgesi
- _ Çocuk Mahkemelerinin Yönetimi Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Bejing Kuralları)
- _ 26.01.1990 tarihli Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

B- ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞMENİN ÖNGÖRDÜĞÜ İLKELER

Ülkemizin taraf olduğu Çocuk Haklarına Dair sözleşme Çocuk ve Küçük Ceza Hukukuna ilişkin yapılacak yasal düzenlemeleri yeni bir anlayışla ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

Sözleşmenin öngördüğü esaslar ise şunlardır:

a- ÇOCUKLAR KONUSUNDA ÖZEL YASAL DÜZENLEMELERİN YAPILMASI

Taraf devletler, hakkında ceza yasasını ihlal ettiği iddiası ileri sürülen bununla itham edilen ya da ihlal ettiği kabul olunan çocuk bakımından yalnızca ona (özü) uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulmasını teşvik edecek ve özellikle şu konularda çaba göstereceklerdir:

a) Ceza yasasını ihlal konusunda asgari bir yaş sınırını belirleyerek bu yaş sınırının altındaki çocuğun ceza ehliyetinin olmadığı kabulü,

b) Uygun bulunduğu ve istenilir olduğu takdirde, insan hakları ve yasal güvencelere tam saygı gösterilmesi koşulu ile bu tür çocuklar için adli kovuşturma olmaksızın önlemlerin alınması. (m 40/3)

b- ÇOCUK TANIMINDA YAŞ ESASI

Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar her

insan çocuk sayılır. (m. 1).

c- ÇOCUĞUN YARARI

Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde çocuğun yararı temel düşüncedir. (m. 3/1)

d- ÇOCUĞUN GELİŞMESİ VE ESENLİĞİ

Taraf Devletler, çocuğun ana ve babasının, vasilerinin ya da kendisinden hukuken sorumlu olan diğer kişilerin hak ve ödevlerini de gözönünde tutarak esenliği için gerekli bakım ve korumayı sağlamayı üstlenirler ve bu amaçla tüm uygun yasal ve idari önlemleri alırlar. (m. 3/2)

e- ÇOCUĞUN İNSANLIK DIŞI MUAMELE VE CEZAYA TABİ TUTULMAMASI

Hiçbir çocuk, işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tabi tutulmayacaktır. Onsekiz yaşından küçük olanlara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemeyeceği gibi salıverilme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası da verilmeyecektir. (m. 37/a)

f- HÜRRİYETİ BAĞLAYICI CEZA VEYA TEDBİRLERİN EN SON ÇARE OLMASI

Hiçbir çocuk yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır. (m.37/b)

g-HÜRRİYETİ BAĞLAYICI CEZA VEYA TEDBİRLERİN İNFAZI SİRASINDA ÇOCUĞUN GEREKSİNİMLERİNE GÖRE VE İNSAN HAY-SİYETİNE YARAŞIR MUAMELEYE TABİ TUTULMASI

a) Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri gözönünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla

ilişki kurma hakkına sahip olacaktır. (m.37/c)

b) Taraf devletler hakkında ceza yasasını ihlal ettiği iddia edilen ve bu nedenle itham edilen ya da ihlal ettiği kabul edilen her çocuğun yaşı ve yeniden topluma kazandırılmasının ve toplumda yapıcı rol üstlenmesinin arzu edilir olduğu hususlarını gözönünde bulundurarak taşıdığı saygınlık ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının da insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul ederler (m. 40/1).

h- SUÇTA KANUNİLİK

İşlendiği zaman ulusal ya da uluslararası hukukça yasaklanmamış bir eylem ya da ihmal nedeniyle hiç bir çocuk hakkında ceza yasasını ihlal ettiği iddiası ya da ithamı öne sürülemeyeceği gibi böyle bir ihlalde bulunduğu kabul edilmeyecektir. (m. 40/2-a)

i- ORANTILILIK İLKESİ

Hürriyeti bağlayıcı ceza, koruma tedbiri, yönlendirme, eğitim ve meslek öğretme programları ve diğer kurumsal bakım seçenekleri gibi çeşitli düzenlemelerin uygulanmasında, çocuklara durumları ve suçları ile orantılı ve kendi esenliklerine olacak biçimde muamele edilmesi sağlanacaktır (m. 40/4).

II- ÇOCUK VE KÜÇÜKLERE İLİŞKİN GENEL KURALLAR

A- ÖZEL - GENEL NORM İLİŞKİSİ VE TANIMLAR

a) ÖZEL NORMUN ÖNCELİĞİ İLKESİ

Tasarının 101. maddesinde Çocuk ve Küçüklere Özgü Ceza Hukuku bakımından öncelikli temel ilke özel normun önceliği ilkesi öngörülmüştür : Suçu işlediği tarihte onsekiz yaşını doldurmamış bulunanlar hakkında yalnızca altıncı kısımdaki hükümlerin uygulanacağı belirtilmek suretiyle bunların özel norm niteliğinde olduğu kabul edilmiştir. Ancak bu kısımda hüküm bulunmayan hallerde, kanunun diğer kitap ve kısımlarında yer alan hükümlerin uygulanabileceği öngörülmüştür.

Bu maddenin 2. fıkrasında da aynı ilke Ceza ve Tedbirler bakımından da kabul edilmiş Çocuk ve Küçükler hakkında isnat yeteneğini etkileyen sebeplerden; akıl hastalığı ve geçici hallere ilişkin 35, bir meslek veya sanat veya ticaretin icrasının durdurulmasına

ilişkin 72, işyerinin kapatılmasına ilişkin 73, müsadere ve suç sebebiyle mülkiyetin devlete geçmesine ilişkin 77. madde hükümlerinin saklı kalmak üzere bu kısımda öngörülmemiş hiçbir tedbir ve cezaya hükmolunamayacağı belirtilmiştir.

b) TANIMLAR

Tasarının 101. maddesinin 3. fıkrasında Çocuk ve Küçük deyimlerinin Tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre

Çocuk: suçu işlediği sırada (zamanda-tarihte) oniki yaşını doldurup onaltı yaşını bitirmemiş olanların çocuk;

Küçük: suçu işlediği sırada onaltı yaşını bitirmiş olup onsekiz yaşını bitirmemiş olanların küçük

sayılacağı kabul edilmiştir.

c) DEĞERLENDİRME

Tasarının 101. maddesindeki öngörülen düzenleme ile onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler Türk Ceza Hukuku bakımından iki ayrı tanım içinde değerlendirilmiştir. Bu düzenleme Ç.H.S. ile uyumlu bir düzenleme mahiyetinde olup, anılan sözleşmenin yüklediği ceza kanununu ihlal eden çocuklar bakımından yalnızca çocuklara özgü uygulanabilir hükümlerin oluşturulması yükümlülüğü yerine getirilmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan çocuklara ilişkin hükümlerin -özellikle tedbir ve cezalara ilişkin hükümler- özel norm niteliğinde olduğu kabul edilerek sözleşme hükümleri uygulama alanına sokulmuş bulunmaktadır.

B- CEZA SORUMSUZLUK VE SORUMLULUK YAŞ SINIRI

Tasarıda ceza sorumsuzluk ve sorumluluk yaş sınırı değiştirilerek fiili işlediği tarihte oniki yaşını doldurmamış olanların ceza sorumsuzluğu, 12-16 yaş grubu içinde olan çocukların isnat yeteneğine haiz oldukları takdirde, ceza sorumluluğu kabul edilmiştir. 16-18 yaş grubu içinde olan küçüklerin mutlak olarak ceza sorumluluğu kabul edilmiştir.

a) 12 YAŞINI DOLDURAN ÇOCUKLAR HAKKINDA DÜZENLEME

Tasarının 102.maddesinde fiili işlediği tarihte 12 yaşını doldurmamış olanlar hakkında ceza kovuşturması yapılamayacağı belirtilip, bunların işledikleri suçları öğrenen savcılar, kolluk yetkilileri ve okul görevlileri tarafından kanuni mümessillerine

bildirme yükümlülüğü öngörülmüştür. Ayrıca bu çocuklar hakkında işledikleri suçlar bakımından tedbir uygulamasını talep etme hususunda C. Savcısına takdir yetkisi tanınmıştır. Bu durumda, C. Savcılarını çocuğun işlediği suçun "belirli bir ağırlıkta olması" veya "işledikleri suçları tekrarladıkları" takdirde çocuk mahkemesinden Türk Medeni Kanunu ve diğer kanunların öngördüğü tedbirlerin alınmasını talep edebileceklerdir

b) 12 YAŞINI DOLDURMUŞ 16 YAŞINI BİTİR-MEMİŞ ÇOCUKLAR HAKKINDA DÜZENLEME

12-16 yaş grubu içinde olan çocukların öncelikle isnat yeteneğine haiz olup olmadığı araştırılacaktır.

Tasarı 103. maddesinde isnat yeteneğinin araştırılmasında çocuğun "suçu işlediği sıradaki ahlaki ve ruhi olgunluğu, eylemin haksız niteliğini anlaması ve buna göre hareket edebilmesi için yeterli olması" halinin dikkate alınacağını belirterek bu takdirde çocukların ceza sorumluluğu mevcut bulunduğu düzenlenmiştir.

Tasarının düzenlenmesi çerçevesinde, suç işleyen çocuğun isnat yeteneğine araştırılmasında dikkate alınacak kıstaslara yeni bir boyut kazandırılmıştır. Bu yaş dönemi içindeki Çocukların ceza sorumluluğunun esası, çocuğun eyleminin haksız niteliğini anlaması ve buna göre hareket edebilmesi yeteneğine sahip olmasıdır. Böylece tasarı ile TCK. m. 54'deki "farik ve mümeyyiz olma hali" ve ÇMKYUHK. 20. maddesindeki "suçun anlam ve sonuçlarını kavrayabilme" kıstaslarının yetersizliği kabul edilerek, ayrıca hareket edebilme yeterliliği-yeteneği kıstası eklenmiştir. Isnat yeteneğinin haiz olup olmama yönünden yapılan araştırma sonucunda çocuk isnat yeteneğine haiz ise ceza sorumluluğunun bulunduğu kabul edilecek, aksi takdirde çocuğun gelişmesi ve esenliği açısından tedbir sorumluluğu kabul edilecektir.

Bu düzenleme ile isnat yeteneği araştırmasında uzman hekimin görüşüne başvurma yararlı olacak ise de mutlak bir gerek olmaktan çıkarılmış hukuki bir kurum ve kavram olarak ele alınması öngörülmektedir. Bu suretle isnat yeteneğinin araştırılması bizzat çocuk mahkemesi tarafından yapılabilecektir.

c) 16 YAŞINI BİTİRMİŞ, 18 YAŞINI DOL-DURMAMIS KÜÇÜKLER HAKKINDA DÜZENLEME

Tasarının 112 ve 114-117 maddeleri arasında küçükler hakkında kural olarak ceza sorumluluğu kabul edilerek, ceza rejiminin uygulanacağı bazı istisnai durumlardada tedbir rejimi

uygulanmasına başvurulacağı öngörülmüştür.

d) 16 YAŞINI DOLDURMAMIŞ SAĞIR, DİLSİZ ÇOCUKLAR HAKKINDA DÜZENLEME

Tasarının 118.maddesinin 1.fıkrasında fiili işlediği tarihte 16 yaşını doldurmamış sağır dilsiz çocuklar hakkında, 12 yaşını doldurmamış çocuklara ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda 12. yaşındaki çocuklar gibi ceza sorumsuzluğu kabul edilmiş ve tedbir sorumluluğu öngörülmüştür.

e) 16 YAŞINI DOLDURMUŞ 18 YAŞINI BİTİR-MEMİŞ SAĞIR - DİLSİZ KÜÇÜKLER HAKKINDA DÜZENLEME

Tasarının 118.maddesinin 2.fıkrasında bu yaş grubundaki sağır-dilsiz küçüklerin isnat yeteneğine haiz olmaları halinde ceza sorumluluğu kabul edilerek öncelikle tedbir rejimi uygulamasını, tedbir rejimi uygulanmasında amaca ulaşılabilmesi halinde ceza rejimi uygulaması yapılacağı öngörülmüştür.

f) DEĞERLENDİRME

Tasarının ceza sorumsuzluk ve sorumluluk yaşına ilişkin düzenlemeleri yerindedir. Ceza sorumluluğu olmayan çocuklar hakkında tedbir uygulaması bakımından TCK ve CMKYÜHK. de öngörülen çocuğun işlediği suçun cezasının bir yıl hapis ya da daha ağır bir cezayı gerektirmesi" kıstasının terkedilmesi yerinde olmuştur. Çocuğun işlediği" suçun belirli bir ağırlıkta olması" "suçları tekrarlaması kıstasları uygun kıstaslardır. Ancak "suçun belirli bir ağırlıkta olması" kıstasında ağırlığın tayininde dikkate alınacak ölçüden ne anlaşılması gerektiği tereddütlere yolaçabilir.

Tasarının gerekçesinde bu ölçünün suçun cezası olmayacağı açıklanmıştır¹. Çocuğun kişiliğine bedeni, ruhsal gelişimine en uygun tedbirle topluma yeniden kazandırılması amaç olunca kıstasların tayininde zorluk çekilmeyecektir. Örneğin adam öldürme suçunun belirli bir ağırlıkta olup olmadığını tartışmak imkansızdır.

¹ DÖNMEZER, S-YENİSEY, F : age s. 506.

III- ÇOCUKLAR HAKKINDA UYGULANABİLECEK TEDBİRLER VE CEZALAR

A- 12 YAŞINI DOLDURMAMIŞ ÇOCUKLARLA İLGİLİ TEDBİRLER

Tasarıya göre 12 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında ceza kovuşturması yapılmamakla birlikte bunların işledikleri suçlar kanuni mümessillerine bildirilecek ve işledikleri suç belirli bir ağırlıkta olduğu veya suçlarını tekrarladıkları takdirde savcının talebi üzerine çocuk mahkemesince medeni kanun ve diğer kanunlarda öngördüğü bütün tedbirler alınabilecektir (m.102). Madde düzenlemesine göre "suçun belirli bir ağırlıkta olması" ve çocuğun suçlarını tekrarlaması halinde tedbir uygulaması kabul edilmiş bulunmaktadır.

B-12 YAŞINI DOLDURMUŞ, 16 YAŞINI BİTİRMEMİŞ CEZA SORUMLUĞU OLMAYAN ÇOCUKLARLA İLGİLİ TEDBİRLER

Tasarı bu durumda bulunan çocukların ceza sorumluluğunda kıstas olarak öngörülen ahlaki ve ruhi olgunluğa erişememeleri dikkate alınarak çocuk mahkemesince çocuğun olgunluk elde etmesi bakımında gerekli eğitici ve iyileştirici bütün tedbirlerin alınması kabul edilmiştir (m.103). Bu tedbirlere Medeni Kanunun ve Çocukları koruyucu diğer kanunların ön gördüğü bütün tedbirler dahildir.

C-12 YAŞINI DOLDURMUŞ 16 YAŞINI BİTİRMEMİŞ VE CEZA SORUMLULUĞU OLAN ÇOCUKLARLA İLGİLİ TEDBİRLER VE CEZALAR

Tasarı bu yaş gurubunda yer alan çocuklarla ilgili olarak tedbir ve ceza rejimi uygulamasını öngörmüştür. Tasarının 104-114. maddelerinde ön gördüğü düzenlemeye göre bu çocuklar hakkında tedbir rejimi uygulanacağı gibi "belirtilen tedbirlerin suçun ve kusurunun ağırlığı veya çocukdaki tehlikeli eğilimlerin giderilmesi yönünden yetersiz kalacağı anlaşıldığı hallerde" ve takdirde çocuk hakkında şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya yani "çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezası" uygulaması cihetine gidilebilecektir (m.114).

Tasarının ön gördüğü tedbir ve ceza rejiminde temel amaç suçun çocukta varlığını ortaya koyduğu tehlikeli eğilimlerin

giderilmesidir.

Bu giderme çocuğun yeniden topluma uyumlu bir hayata hazırlanması maksadıyla eğitilip yetiştirilmesi suretiyle sağlanacaktır. Bu hedefe en iyi tarzda ulaşılabilmesi için mahkemece bir veya birden fazla tedbirin yeterli olacağı kabul edildiğinde artık cezaya hükmedilmeyecek ve tedbir uygulaması ile yetinilecektir. Demek oluyor ki çocuk suçları karşısında tedbir uygulanması esastır; cezanın uygulanması istisnadır. Tedbir ile bu hedefe ulaşamayacağı kanaatine varıldığında ise ceza uygulanacaktır. Ancak tedbir uygulandıktan sonra temel amacın elde edilmesi hususunda uygulanan tedbirlerin yetersiz kaldığı anlaşıldığında bu tedbirler değiştirilebilecek veya suçun karşılığı olan cezaya hükmedilebilecektir. Bu takdirde tedbirde geçirilen süre nazara alınarak 113. maddeye göre belirlenecek ceza yarısına kadar indirilebilecektir. Tasarı tedbirler bakımından azami bir süre tayin etmek suretiyle "süresi belirli olmayan hüküm" usulünü ön görmektedir. Yani tedbir uygulaması süresi mahkemece tayin edilecek ancak çocuğun 18 yaşını doldurması ile bu tedbir sona erecektir.¹

a) Çocuğu koruma tedavi ve eğitim noksanlığını giderici tedbirler

Bu tedbirlere tasarının 105-107. maddeleri arasında yer verilmiştir. Tedbirler koruma, tedavi ve eğitim tedbirleri ile disiplin tedbirleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

aa- Koruma, Tedavi, Eğitim Tedbirleri.

Bu tedbirler tasarıda :

- Koruyucu tedbirle
- Tedavi Edici Tedbirler
- Eğitici Tedbirler şeklinde tesbit edilmiştir.

Bunlardan koruyucu tedbirleri velayet ve vesayet yetkilerinin kötüye kullanılması veya görevlerin ihmali sebebiyle ahlak ve beden bakımından tehlike içine düştüğü tesbit edilen çocuklara uygulanan medeni kanun ve diğer kanunlardaki tedbirler oluşturmaktadır.

Tedavi edici tedbirler ise, ruh ve beden sağlığı bozuk ve arızalı olduğu belirlenen çocuklarda ilgili ayakta veya yatırılarak gerekli

¹ DÖNMEZER, S-YENİSEY, F.: age, Sayfa 512-513

ruhi ve tıbbi tedaviyi ön gören tedbirlerdir.

Eğitici tedbirleri'de eğitim bakımından gerekli özenin gösterilmediğinin veya uygun şartların mevcut bulunmaması halinde çocuğun kendi ailesi' içerisinde veya başka bir aileye verilerek veya bir eğitim veya iş kurumuna yerleştirilmesi suretiyle eğitilmesinin sağlanmasını amaçlayan tedbirlerden oluşmaktadır.

bb- Disiplin Tedbirleri

Bu tedbirler tasarıda:

- Tekdir.
- Çocuğun yükümlere tabi Kılınması

- Kamuya yararlı bir işte çalıştırma, biçiminde tesbit edilmiştir. Bu tedbirlerden tekdir bir yıldan az hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde başvuru çocuk mahkemesi hakiminin fiilin haksızlığını belirterek şiddetli biçimde tarizde bulunmak suretiyle çocuğu ayıplamasıdır. Tekdir, çocuk mahkemesi hakimi tarafından çocuğun kanuni mümessilleri huzurunda suç işleyen çocuğa fiilin haksızlığını belirterek tarizde bulunması ve ayıplama şeklinde icra edilecektir. Tekdirin içeriğini mahkeme takdir ve tespit etmekte serbestir. Mahkeme tekdiri yazılı veya sözlü olarak yapabilecektir. Tekdirin temel amacı çocuğu işlediği hukuka aykırılık hususunda vicdan muhasebesi yapmaya yönelmektir.

Çocuğun yükümlere tabi kılınması, çocuğun gücünü aşmamak şartıyla hayat tarzını düzenleme ve eğitimini desteklemek üzere başvuru bir disiplin tedbiridir. Tasarıda bu tedbirler; mahkemece gösterilecek yerde ikamet etme belirli bir aile nezninde veya bir yuvada ya da kurumda yaşamın sürdürme, belirli bir işte çıraklık yapma belirli bir hizmeti yerine getirme, belirli kişilerle ilişkide bulunmaktan veya belirli yerlere kaçınmayı, suçunun sebebiyet verdiği zararı giderme, kamu yararını amaçlayan bir kuruma yardımda bulunmak olarak tesbit edilmiştir(m.109).

Kamu yararına bir işte çalıştırma ise, çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezası yerine uygulanabilen ve ücretsiz olarak çalışmayı ihtiva eden bir tedbirdir. Bu tedbire hükmedebilmek için mahkemenin önce çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasına hükmetmeyi uygun sayması sonra bu ceza yerine bu disiplin tedbirine hükmetmesi gerekecektir. Bu disiplin tedbirine hükmedilebilmesinin diğer bir şartı çocuğun çalışmanın amacını anlayabilecek yetenekte olmasıdır. Bu tedbirin süresi en çok hapis

cezası süresi kadar olabilecek, ancak bu süre yedi günden az olmayacaktır.

b) Cezalar:

Tasarıda bu yaş grubundaki çocuklara özgü cezalar para cezası, çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezası olarak tesbit edilmiştir. (m.104/c)

- Para Cezası
- Çocuklar ve küçüklere özgü hapis cezası.

Çocuklar hakkında verilebilecek para cezası, suç karşılığı olarak kanunda gösterilen cezanın üçte birinden ve herhalde altı milyon lirayı aşmamak kaydıyla ödenmemesi halinde hiçbir zaman hapse çevrilmesi mümkün olmayan bir ceza niteliğindedir. İşlenen suç şahsi hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte para cezasını da gerektiriyorsa bu taktirde para cezasına hükmedilmeyecektir.

Çocuklar hakkında şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya, ancak yukarıda zikredilen tedbirlerin suçun ve kusurun ağırlığı veya çocuktaki tehlikeli eğilimlerin giderilmesi amacıyla başvurulabilecektir. Bu ceza çocuklara özgü bir hapis cezası niteliğindedir. Temel cezanın belirlenmesinde, eğitici etkinin sağlanması amacı daima gözönünde bulundurulacaktır.(m. 112)

Tasarı gerekçesinde de belirtildiği üzere bu çocuklar hakkında ceza uygulaması cihetine gidilmesi istisnai bir durumdur. Ancak tedbirlerin yetersizliği halinde tedbir uygulamasından ceza uygulaması rejimine geçilmesi sözkonusudur. Hapis cezaları yönünden mevcut TCK. ve ÇMKYUHK hükümlerine göre çok daha hafif sürelerde cezalara itibar olunmuştur. Şöyle ki tasarının 113. maddesinde suç ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği taktirde yedi yıldan dokuz yıla, müebbet hapis cezasını gerektirdiği taktirde beş yıldan yedi yıla kadar çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasına hükmolunacağına, diğer cezaların üçte ikisinin indirileceğini ancak her fiil için verilecek bu cezanın dört yıldan fazla olamayacağı öngörülmüştür.

D) DEĞERLENDİRME

Tasarı bu grupta yer alan çocuklarla ilgili olarak öncelikle kural olarak tedbir sorumluluğunu, istisnai olarak ceza sorumluluğunu öngörmek suretiyle yalnız ceza sorumluluğunun varlığını arayan ve uygulayan TCK. ve ÇMKYUKH sistemi terkedilmiş çağdaş ve hümanist bir tedbir ve ceza rejimi gerçekleştirilmiştir. Bu suretle

yukarıda zikrettiğimiz Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin hürriyeti bağlayıcı ceza ve tedbirlerin en son çare olması, çocuğun yararı, çocuğun gelişmesi ve esenliği, çocuğun insanlık dışı muamele ve cezaya tabi tutulmaması, hürriyeti bağlayıcı ceza ve tedbirlerin infazı sırasında çocuğun gereksinimlerine göre ve insan haysiyetine yaraşır muameleye tabi tutulması esaslarını benimseyerek uygulama alanına geçirilmesini amaçlanmıştır.

IV) KÜÇÜKLER HAKKINDA UYGULANABİLECEK TEDBİRLER VE CEZALAR

A-KÜÇÜKLER HAKKINDA UYGULANABİLECEK TEDBİRLER

Yukarıda zikrettiğimiz üzere tasarı küçüklerle ilgili olarak da 12-16 yaş grubundaki çocuklar hakkında uygulanan düzenlemeye benzer bir biçimde tedbir ve ceza sorumluluğunu öngörmüştür. Tasarı bu yaş grubundaki çocuklara uygulanabilecek tedbirlerin küçüklere de uygulanabileceğini 117. maddesinde düzenlemiş bulunmaktadır. Küçükler hakkında tedbir uygulamasına gidilebilmesi için çocuğun işlediği suçun cezasının yukarı sınırı, 3 yıl hürriyeti bağlayıcı bir cezai gerektirmesi ve küçüğün suç ile ortaya çıkan tehlikeli eğilimlerinin giderilmesi ve topluma uyumlu bir hayata hazırlanması için eğitilip yetiştirilmesi yönünden tedbir uygulamasında amacın elde edilebilir olması aranmıştır. Küçükler hakkında da tedbir uygulamasının yetersiz kaldığının anlaşılması halinde tedbirler değiştirilebileceği gibi para cezası ya da çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezası hükmedilebilecektir. Tedbir uygulaması, tedbirlerle hedeflenen amaca ulaşıldığı anda sona erecektir.

B-KÜÇÜKLERLE İLGİLİ CEZALAR

Tasarı küçükler hakkında tedbir rejimine başvurulmasının yetersiz kalmasının anlaşılması durumunda küçüklere özgü ceza rejimini öngörmüştür. Tasarıda öngörülen cezalar, çocuk ve küçüklere özgü hapis cezası ve küçükler hakkında para cezası olmak üzere tesbit edilmiştir.

a-Küçükler Hakkında Para Cezası

b-Çocuklara ve Küçüklerle Özgü Hapis Cezası

Tasarı küçükler hakkında kural olarak ceza sorumluluğunu istisna olarak tedbir sorumluluğunu kabul etmiştir.

Küçükler hakkında verilebilecek para cezası, suç karşılığı olarak kanunda gösterilen cezanın alt sınırının yarısından ve herhalde onikimilyon lirayı aşmamak kaydıyla ödenmemesi halinde hiçbir zaman hapse çevrilmesi mümkün olmayan bir ceza niteliğindedir. İşlenen suç şahsi hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte para cezasını da gerektiriyorsa bu taktirde para cezasına hükmedilmeyecektir.

Bu çerçevede küçüklerin işledikleri suçlardan dolayı cezalandırılmasında hapis cezaları yönünden mevcut TCK. ve ÇMKYUHK hükümlerine göre çok daha hafif sürelerde cezalara itibar olunmuştur. Şöyle ki tasarının 115. maddesinde suç ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği taktirde oniki yıldan onsekiz yıla, müebbet hapis cezasını gerektirdiği taktirde yedi yıldan on yıla kadar çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasına hükmolunacağı, diğer cezaların yarısının indirileceği ancak her fiil için verilecek bu cezanın altı yıldan fazla olamayacağı öngörülmüştür.

Tasarıda çocuk veya küçük hakkında hükmedilmiş bulunan hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı, çocuk ve küçüklere özgü infaz rejimine tabi olacaktır. Ancak cezanın süresi küçüğün onsekiz yaşını doldurmasından sonra da infaza devam olunmasını gerektirdiğinde, geri kalan süre bir yıldan fazla olmadığı taktirde ceza infaz rejiminde bir değişiklik yapılmaz. Süre bir yıldan fazla olduğunda ceza genel hükümlere göre infaz edilecektir (m.119).

C- DEĞERLENDİRME

Tasarının bu düzenlemeleriyle TCK. ve ÇMYUHK sistemindeki ceza sorumluluğu anlayışı terkedilerek çocuk ve küçük ceza hukuku anlayışına esas olan ilkeleri gözönünde tutarak çağdaş ve insancıl bir rejim gerçekleştirmiştir. Çocuklara ilişkin tedbir ve ceza rejimine ilişkin yaptığımız değerlendirmeyi küçükler hakkında da tekrar etmekle yetiniyoruz

V- ÇOCUK VE KÜÇÜKLERLE İLGİLİ TEDBİR VE CEZA REJİMİNİ TAMAMLAYAN KURUMLAR VE KURALLAR

A- GÜVENLİK TEDBİRİ OLARAK SINIR DIŞI EDİLME

Tasarının 120 maddesinde işlediği suçtan dolayı hakkında tedbire hükmolunması uygun görülen yabancı uyruklu çocuk veya küçükler hiçbir tedbire tabi tutulmaksızın 95. maddenin (A) fıkrasının (8) numaralı bendinde öngörüler sınırdışı edilme güvenlik

tedbirine tabi tutulabileceklerdir. Cezaların infazından sonra da mahkemece bu tedbire hükmolunabilecektir.

B-HÜKMÜN GERİ BIRAKILMASI

Çağdaş Ceza Hukuku anlayışı içinde hemen hemen batı ülkelerinin ceza mevzuatında yer alan hükmün geri bırakılması kurumu bu tasarıyla Türk Hukuk Sistemine getirilmiştir bulunmaktadır. Çocuk ve küçükler hakkında hükmün geri bırakılması için gerekli şartlar şunlardır.

1-İşlenen suç üç yıldan fazla şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezayı gerektirmeyecektir.

2- Çocuk veya küçük ilk defa bir suç işlemiş olacaktır.

3-Çocuk veya küçüğün yeniden bir suç işlemeyeceği hususunda hakimde kanaat hasıl olacaktır.

4- Çocuk veya küçüğün belirlenecek yükümlere uyacağı anlaşılacaktır.

5- Çocuk veya küçükteki tehlikeli eğilimlerin haklarında çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasının uygulanmasını zorunlu kıldığı hususunda mahkemece kesin kanaat elde edilmemiş olacaktır.

Bu şartların gerçekleşmesi halinde mahkeme sorumluluğu tesbitle yetinecek cezaya hükmedilmesinin geri bırakılmasına karar verebilecektir. Bu suretle çocuk veya küçük altı ay ile iki yıl arasında olmak üzere belirlenecek bir süreyle denetimli serbestlik rejimine tabi tutulacaktır. Süre kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Belirlenen denetim süresi içerisinde çocuk veya küçük şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezayı gerektiren yeni bir suçtan dolayı mahkûm edildiği veya uyması gerekli yükümleri ısrarla ihlal eylediği veya gösterdiği kötü davranışlar, tehlikeli eğilimlerinin varlığını sürdürmekte bulunduğunu açıkça belirttiği takdirde mahkemece denetimin serbestlik kararı geri alınacak ve suçdan dolayı çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasına hükmedilecektir. Denetim süresi kanun ve nizamla uygun olarak geçirilecek olursa mahkeme davanın düşmesine karar verecektir.

C- CEZANIN ERTELENMESİ

Tasarının 122. maddesinde çocuk ve küçükler bakımından cezanın ertelenmesi kurumu TCK, ÇMKYUHK ve CİHK sisteminden farklı bir takım şartlarla özel bir şekilde düzenlenmiştir.

Çocuk ve küçüklere özgü ceza ertelemesinin şartları hükümlülüğe ve suçluya ilişkin olarak iki grupta ele alınmıştır. Hükümlülüğe ilişkin şartlar; hükmedilen çocuklara ve küçüklere özgü hapis cezasının üç yıldan az olması veya hükmedilen cezanın para cezasından ibaret bulunmasıdır. Suçluya ilişkin şartlar ise ; 1- Fail suçun işlenmesinden önceki iki yıl içerisinde kasıtlı bir suçtan dolayı çocuk ve küçüklere özgü hapis cezasına mahkum edilmemiş olması, 2- İşlediği suçtan dolayı bu mahkumiyetin suçlu çocuk veya küçük üzerinde bir uyarı teşkil edeceğine(etkisi yapacağı) hususunda mahkemede kanaatin hasıl olması 3- Uygulanacak denetim marifeti ile cezanın etkisine ihtiyaç olmadan ilerisi için topluma uyumlu bir hayatı sürdürmesinin kendisinden beklenebileceğine kanaat getirilmesidir.

Mahkeme ertelemeye esas teşkil edecek kanaatin hasıl olması bakımından bu on iki şartı tesbit ederken, çocuk veya küçüğün kişiliğini, geçmişini, fiiline ilişkin özellikleri, fiili işledikten sonraki davranışlarını ve içinde bulunduğu hayat şartlarını gözönünde bulunduracaktır.

Ertelme kararı ile birlikte çocuk ve küçük çocuk mahkemesince bir yıldan az üç yıldan fazla olmamak üzere bir süre ile denetime tabi tutulacaktır. Denetim süresi içinde çocuk veya küçük 109. maddede belirtilen disiplin tedbirlerinden yükümlere tabi kılınabilecek, mahkeme bu yükümleri kaldırma, çoğaltıp azaltma bakımından bir takdir yetkisine sahip olacaktır. Çocuk mahkemesi hakimi çocuk veya küçüğü, suçun niteliğini ve kişisel özelliği denetimi gerektirmemesi halinde denetimden muaf tutabilecektir. Ancak çocuk veya küçüğün sonraki davranışları denetimin gerekli olduğunu gösterirse yeniden denetim uygulamasına karar verilebilecektir. Denetim süresi olaysız ve kanun ve nizamlara uygun surette geçirildiğinde mahkumiyet yok sayılacak, buna karşılık kasıtlı bir suçtan dolayı küçük veya çocuk mahkum olduğu takdirde bu ertelme kararı geri alınacaktır. Çocuk veya küçük denetim şartlarına uymamakta ısrar ettiği takdirde de ertelme kararı geri alınacaktır.

Tasarı bu düzenlemesi ile TCK, ÇMKYUHK, ve CİHK Sisteminden farklı bir anlayışla cezanın ertelenmesi kurumuna yeni boyut kazandırmış özellikle küçüklere bakımından küçüklerin yararına hükümlülüğe ilişkin şartlar bakımından çocuklara ilişkin düzenleme ile uyum sağlamıştır.

Denetimin ve denetim süresinin hakim takdirine bırakılması ve

denetim süresi içerisinde hükümlüye yükümlülükler yüklenmesi yerinde ve çağdaş bir düzenleme mahiyetindedir.

D- ŞARTLA SALIVERİLME

Tasarı 123. maddesinde; şartla salıverilme kurumunu düzenlemiş bulunmaktadır. Şartla salıverilmenin şartları cezaya ve mahkuma ilişkin şartlar olarak iki grupta düzenlenmiştir. Cezaya ilişkin şart; çocuk ve küçüklere özgü hapis cezasının en az iki ayını ve tüm ceza süresinin yarısını çekmiş bulunması, mahkuma ilişkin şart ise; mahkumun başka suç işlemeyeceği ve belirlenecek yükümlere uyacağı hususunda kanaat getirilmesidir.

Tasarı cezanın ertelenmesi kurumunda olduğu gibi bu kurumda da şartla salıverilen çocuk ve küçük için bihakkin tahliye müddetini aşmamak üzere altı ay ile üç yıl arasında olmak üzere bir denetim süresi belirleyecek bu süre içerisinde çocuk veya küçük hükümlünün uyması gereken yükümler mahkemece belirlenecektir. Hakim hükümlüyü suçun niteliğine ve kişilik özelliklerine göre bu denetimden muaf tutabileceği gibi gerektiğinde yeniden denetimin uygulanmasına da karar verebilecektir. Çocuk veya küçük denetim süresi içinde belirlenen yükümleri uyarılara rağmen uymamakta direndiği tesbit olunduğunda şartla salıverilme kararı geri alınabilir.

Tasarı bu maddede belirtilen konu ve diğer hususlar dışında genel norm olan 66. maddenin uygulanacağını belirtmektedir. Bu suretle yetişkinlerde olduğu gibi, çocuk veya küçüğün hakkında şartla salıverilme kararının geri alınabilmesi için çocuğun veya küçüğün kasıtlı bir cürümden dolayı şahsı hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkum edilmesi şart olarak düzenlenmiştir.

Tasarı bu düzenlemesi ile çağdaş ceza infaz hukuku ilkelerini sistemimize yenilik olarak getirmektedir.

E-CEZANIN ERTELENMESİ VE ŞARTLA SALIVERİLME KURUMLARINDA DENETİM

Tasarı 124. maddesinde; çocuk ve küçüklere ilişkin olmak üzere muhtelif maddelerde özellikle cezanın ertelenmesi ve şartla salıverilme kurumlarında söz konusu olan denetimin maksadı icrası ve işlemlerinin nasıl yürütüleceğine ilişkin olarak düzenleme öngörmüştür. Bu maddeye göre denetimden maksat, çocuk veya küçüğün denetim süresince kendisine nasihat verecek tavsiyelerde bulunacak ve yardım edecek nitelikli bir denetim görevlisinin gözetim ve idaresine tevdi edilmesidir. Denetim hizmetleri uzman

kişilerce yürütölmek üzere çocuk mahkemesince tevdi olunacaktır. Ancak uzman bulunmadığı takdirde bu niteliklere sahip bulunan kişilere de bu görev verilebilecektir. Mahkeme üyelerden birini denetim görevlisi ile işbirliği ve temas hususunda görevlendirebilecektir. Denetim görevlisi çocuğun veya küçüğün yüküm ve taahütlerini doyrurucu bir biçimde yerine getirmesi hususunda, beklenen yarara ve amaca ulaşıncaya kadar gerekli çabayı göstermekle yükümlüdür. Bu görev sürecinde görevli mahkeme üyesince belirlenecek aralıklarla gelişim raporu düzenleyecektir. Denetim görevlisi görevini ifa ederken çocuğun kanuni mümessili ve eğitiminden sorumlu olan kişilerle uyuma halinde, çocuğun eğitimini destekleyecek ve çocuğun yaşamını yakından takip edecektir.

F-CEZA VE TEDBİRLERİN İÇTİMAI

Tasarı 125. maddesinde hürriyeti bağlayıcı cezaların ve tedbirlerin içtimasında yetişkinlerden farklı olarak çocuk ve küçüklere özgü bir sistem öngörmüş bulunmaktadır. Hürriyeti bağlayıcı cezaların içtimasında hukuki içtima sistemi kabul edilmiştir. Çocuk veya küçük birden çok suç işlediğinde işlenen en ağır suçun cezasına diğer suçlara ait cezaların sekizde biri eklenmek suretiyle hüküm kurulacaktır. Bu suretle belirlenecek ceza çocuklar için sekiz yılı, küçükler için on iki yılı aşamayacaktır. Ancak çocuk ve küçüklere ait cezaların içtimasında üst sınır esas alınacaktır. Para cezalarının içtimasında ise her suç için para cezasına ayrı ayrı hükmolunacaktır. Ancak bu suretle belirlenecek para cezası toplamı çocuklar için onikimilyon lirayı, küçükler için yirmibirmilyon lirayı aşamayacaktır. Tasarı bu suretle para cezalarında toplama sistemini kabul etmiş bulunmaktadır.

Tedbirlerin içtimasında ise mahkeme çocuk ve küçük için cezaları içtima ettirdikten sonra tedbire hükmetmeyi uygun saydığı takdirde, tedbirlerin nevi ve süresini kararında belirtecektir. Yani mahkeme ayrı ayrı suçlar bakımından tedbirleri içtima ettirmeyecektir.

Tasarı ceza ve tedbirlerin içtimaı kurumunu çağdaş ceza infaz rejiminin anlayışı doğrultusunda çocuk ve ceza hukukunun amaç ve hedeflerine bağdaşacak bir sistem teşekkül ettirmiştir.

G-TEKERRÜR

Tasarı 126. maddesinde; çocuk ve küçüklerin işledikleri suçların

tekerrüre esas teşkil etmeyeceğini öngörmektedir. Bu düzenleme özellikle TCK m.55 kapsamındaki yaş dönemindeki küçükler için çağdaş bir ceza infaz rejimi yaklaşımı ve olumlu bir gelişme niteliğindedir.

H-DAVA ZAMANAŞIMI

Tasarı 127.maddesinde; dava zamanaşımı bakımından yetişkinlere oranla daha kısa zamanaşımı süreleri tayin etmiş, failin yirmibeş yaşını doldurması ile dava zamanaşımının gerçekleşeceği kabul edilmiştir. Çocuk ve küçük suçlular hakkında dava zamanaşımı kesilmesine ilişkin sebepler öngörülmemek suretiyle çocuk ve küçük ceza hukukunun temel amaç ve hedefler doğrultusunda yeni bir sistem teşekkül ettirilmiştir. Tasarı zaman aşımı sürelerini şu şekilde tesbit etmiştir: 1- Müebbet hapis cezalarını gerektiren suçlarda on yıl, 2- On yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda beş yıl, 3- Üç aydan fazla ve on yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren suçlarda iki yıl, 4- Suç'un başka bir cezayı gerektirdiği hallerde altı ay.

I-CEZA ZAMANAŞIMI

Tasarının dava zamanaşımı bakımından getirdiği yenilikçi anlayış ceza zamanaşımı kurumu bakımından da muhafaza edilerek ceza zamanaşımı süreleri kısaltılmış, failin yirmibeş yaşını doldurması ile ceza zamanaşımının gerçekleşeceği kabul edilmiştir. Tasarıda ceza zamanaşımı süreleri şu şekilde tesbit olunmuştur. 1- İki yıldan fazla çocuk ve küçüklere özgü hapis cezaları beş yıl, 2- İki yılı kadar çocuk ve küçüklere özgü hapis cezaları iki yıl, 3- Kamu yararına çalıştırma tedbirinde ve para cezalarında iki yıl, 4- Tedbir uygulamasında bir yıl. (m.128)

İ-TÜZÜK

Tasarı Türk Çocuk ve Ceza Hukuku Sistemini yukarıda zikrettiğimiz maddeler çerçevesi içerisinde kurmuş bulunmaktadır. Bu maddeler çocuk ve küçükler hakkında uygulanabilecek ceza ve tedbirleri, temel ilkeleri, nitelikleri ve süreleri belirtmiştir. Ancak bunlara ait infaz rejiminin daha ayrıntılı düzenlenmesi zorunluluğundan hareketle bu düzenlemelerin bir tüzük marifetiyle düzenleneceğini öngörmüş bulunmaktadır.(m.129)

VI-SONUÇ

Yeni Ceza Kanunu Tasarısının Çocuk ve Küçük Ceza Hukukuna ilişkin hükümleri Çağdaş Ceza Hukukuna hakim olan anlayış doğrultusunda hazırlanmış ve Türk Hukuk Sistemimize getirdiği yenilikler bakımından da reformist bir karakter taşımaktadır. Bu düzenlemeler çerçevesinde Yeni Ceza Kanunu Tasarısı yeni bir "Türk Çocuk ve Küçük Ceza Hukuku Sistemi" ni kurmuş bulunmaktadır.

Sistemin amacına ulaşması bakımından sistemin ön gördüğü kurumların hızla kurulması yardımcı kurum ve kuruluşların uzmanlarının sağlanması zorunludur. Temennimiz Yeni Ceza Kanunu Tasarısının bir an önce yasalaşarak hukuk sistemimize dahil edilmesidir.